

1. ג'יהאד צבחי מחמד עטאאללה
2. מוחמד צבחי מחמד עטאאללה
3. צלאח צבחי מחמד עטאאללה
נגד
מדינת ישראל - משרד הפנים

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק
[29.3.07]

כבוד המשנה לנשיאה א' ריבלין
כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט ד' חשין

בשם העותרים - עו"ד שפיק אבו האני
בשם המשיבה - עו"ד דני חורין

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן :

עניינה של העתירה שבפנינו הוא בבקשת העותרים לקבל אזרחות ישראלית מכוח אזרחות הישראלית של אביהם. ואלו הן העובדות הצריכות לעניין: אביהם של העותרים הינו תושב ישראל החל מיום 19.1.95. זאת, בעקבות נישואיו לאזרחית ישראלית. האב קיבל אזרחות ישראלית ביום 12.12.99. אימם של העותרים הינה תושבת עזה. האב והאם התגרשו בשנת 1992. ביום 12.11.00, ניתן פסק דין של בית הדין השרעי בטייבה, לפיו משמורתם של העותרים תהא בחזקת אביהם. ביום 22.1.03, הוגשה תגובה מטעם משרד הפנים, לפיה פניית האב לרישום העותרים התקבלה בלשכה והועברה לטיפול הגורמים המוסמכים במשרד. העותרים הגישו עתירה לבית משפט זה ביום 29.4.03.

לטענת העותרים, האם והאב התגרשו בשנת 1992 ולאחר מספר חודשים קיבל האב את החזקה והמשמורת על הילדים. משכך, הרי שבעת התאזרחותו בשנת 2000, היו קטינים ולפי סעיף 8 (א) לחוק האזרחות, תשי"ב-1952 (להלן: חוק האזרחות), הם זכאים לקבל אזרחות מיום 20.1.00, מועד התאזרחותו. עוד הוסיפו, כי האם אינה אזרחית ישראלית ולפיכך התאזרחותם צריכה להיבחן לאור האמור בסעיף קטן (ב) לחוק הנ"ל, קרי, היות והאב הוא המשמורן ואף אחד מן ההורים לא הצהיר על כך שאינו מעוניין שיהיו אזרחים ישראלים, הרי שיש להעניק להם את האזרחות. כמו-כן ציינו, כי פנו פניות חוזרות ונשנות למשיבה והלה סירבה לקבל את הפניה. אף אביהם פנה לסגן שר הפנים כחודשיים בטרם הגישו עתירתם לבית משפט זה, אשר הוגשה כאמור ביום 29.4.03, אולם ללא תוצאות.

מנגד, טוען בא-כוח המשיבה, כי דין העתירה להידחות על הסף, הן מחמת חוסר ניקיון כפיים, הן מחמת העדר עילה והן לגופם של דברים. ראשית, העתירה לוקה בחוסר ניקיון כפיים, שדי בכך כדי לדחות את העתירה על הסף. העותרים מציינים כי עברו לחזקת אביהם מספר חודשים לאחר הגירושין של הוריהם, דבר הסותר את החלטת בית הדין השרעי שניתנה בשנת 2000. כמו כן, הדבר סותר את מכתב האב למשרד הפנים, שם הוא טוען, כי לפני נישואיו לרעייתו הישראלית, היה נשוי לאישה תושבת עזה, שממנה נולדו לו בנים שנמצאים בעזה ואלה גרים בעזה בתנאים תת-אנושיים. משכך, ביקש לצרפם אליו וליתן להם אזרחות ישראלית. שנית, בעת התאזרחותו של אבי העותרים ועוד קודם לה, היו העותרים בחזקת אמם, תושבת עזה. רק לאחר התאזרחותו בשנת 2000, ויתרה אימם על חזקתה בהם ומשכך דין העתירה להידחות בשל העדר עילה, לאור האמור בסעיף 8 לחוק האזרחות. שלישית, תכלית סעיף 8 לחוק האזרחות הינה למנוע הפרדה בין הורה לילדו הקטין שבא עימו לישראל. במקרה דנן, העותרים לא הגיעו עם אביהם לישראל והמשיכו לחיות עם אימם בעזה מספר שנים לאחר מכן. לכן, בעת שאביהם קיבל אזרחות ישראלית, אלה לא היו תושבי ישראל. משהעותרים לא נלוו לאביהם עת החל את חייו בישראל ולא חיו עימו אותה עת, הרי שלפי החוק אינם זכאים לאזרחות ישראלית. העותרים לא עמדו בנטל ההוכחה כי התגוררו בישראל עם אביהם בתקופה הרלוונטית. עוד הוסיף בא-כוח המשיבה, כי העותר 3 אינו קטין ועותר 2 יגיע לבגרות בעוד כארבעה חודשים. לאחר עיון בעתירה ובתגובת המשיבה ולאחר שמיעת הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה, כי דין העתירה להידחות.

העותרים מציינים כי מספר חודשים לאחר גירושי הוריהם בשנת 1992 עברו לחזקת אביהם. דא עקא, החלטת בית הדין השרעי בטייבה המורה על העברת המשמורת לידי חזקת אביהם ניתנה רק בחודש נובמבר 2000. הווה אומר, כי עד לאותה עת, הם היו תחת משמורת אימם. מכתבו של האב למשרד הפנים בבקשה למתן אזרחות לבניו ואיחודם עימו מחזק גם מחזק עובדה זו, שעה שבבקשה ציין האב כי קיבל אזרחות ישראלית וכי הוא מבקש לצרף אליו את בניו המתגוררים בעזה. ודוק; האב קיבל אזרחות ישראלית רק בשנת 2000. אציין, מבלי לחדש, שעל צד הפונה לבית משפט מוטלת חובה של תום לב. העותרים אף לא צירפו מכתב זה אלא ציינו כי "בפניות העותרים ו/או מי מטעמם ובכלל זה האב- סירבה פקידת המשיבה לקבל את הפניה", שעה שהעתירה אינה כוללת כל אסמכתא לתמיכה בטענתם זו, או פירוט של הפניות ללשכת משרד הפנים. צא ולמד, כי התנהגותם של העותרים המבקשים "סעד מן הצדק", כמו גם אי הצגת תמונה שלמה בפני בית-המשפט ואי חשיפת מלוא היריעה, מלמדים על התנהגות בחוסר תום לב ובחוסר נקיין כפיים. הלכה היא, כי אי נקיין כפיים מהווה עילה לדחיית העתירה (בג"צ 413/85 חץ אלקטרוניקה נ' שר התקשורת, פ"ד מא (3) 235; בג"ץ 4409/98 ד.ש שמנים וכימיקלים בע"מ ואח' נ' מנהל מחוז חיפה (לא פורסם)).

בנוסף, סעיף 8 לחוק האזרחות, שכותרתו "התאזרחות של קטינים", קובע כהאי לישנא:

"(א) התאזרחותו של אדם מקנה אזרחות גם לילדו הקטין שביום ההתאזרחות היה תושב ישראל או תושב של אזור המוחזק על ידי צבא ההגנה לישראל והמתאזרח היה רשאי להחזיק בו. (ב) היה הקטין אזרח חוץ ושני הוריו היו רשאים להחזיק בו ורק אחד מהם התאזרח, לא תוקנה לקטין אזרחות לפי סעיף קטן (א) אם הצהיר אחד ההורים שאין ברצונו שהקטין יהיה אזרח ישראלי".

לשון אחר, חוק האזרחות מעניק זכות להתאזרחות רק לקטין תושב ישראל השוהה בישראל כדין. בענייננו, עסקינן בעותרים, אשר במעמד התאזרחות אביהם רק שניים מהם היו קטינים, אולם לא היו תושבי ישראל והם היו בחזקת אימם. בכדי שהעותרים כלל יוכלו לבוא בגדר סעיף 8 הנ"ל, שומה מוטל היה עליהם לעבור שלב מקדמי ועצמאי של "כניסה לישראל". שלב זה כאמור מוסדר בחוק הכניסה לישראל. העולה מהמקובץ, כי כבר גם מטעם זה, דין העתירה להידחות. זאת ועוד, סעיף 8 לחוק האזרחות מבקש למנוע הפרדה בין הורה המשמורן השוהה כדין בישראל לילדו הקטין שבא עימו לישראל. העותרים לא הגיעו עם אביהם לישראל והמשיכו לחיות עם אימם בעזה מספר שנים לא מבוטל לאחר הגירושי. בשעה שאביהם קיבל אזרחות ישראלית, העותרים לא היו תושבי ישראל. אשר על כן, דין העתירה להידחות.

המשנה לנשיאה א' ריבלין:

אני מסכים.

השופט ד' חשין:

אני מסכים.

לפיכך הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט ס' גובראן.

ניתן היום, י' בניסן התשס"ז (29.3.2007).